

Méer jaren met méér leven

Waarom hebben ouderen nood? Een door mijzelf georganiseerde mini-enquête en contacten met leden van de 'bond' van socialistische gepensioneerden hebben mij geleerd dat de lijst van noden, eisen, verzuchtingen, verlangens, rechten en plichten van ouderen en diegenen die met hen samenleven haast oneindig is. Eén ding staat voorop: de wens waardig oud te worden en waardig te sterven, want ook dat hoort erbij.

Eerst zijn er de materiële noden van de ouderen: medische zorg, hulp in het huishouden, verzorging in ziekenhuizen en rusthuizen. De oplossing daarvoor moet in collectieve voorzieningen worden gezocht. De grote angst van vele bejaarden is immers dat zij bij langdurige ziekte, ziekenhuisopname of verblijf in het rusthuis in financiële problemen raken en bij hun kinderen moeten aankloppen. Om die vrees weg te nemen moeten de bestaande collectieve voorzieningen verder en beter worden uitgebouwd.

De materiële noden van ouderen zijn meetbaar en de oplossing ervan is een kwestie van middelen, dus van politieke wil. De oplossing van hun immateriële noden ligt niet zo voor de hand. Nochtans zijn die noden minstens even groot. Geen aandacht meer krijgen in gezelschap, isolatie, 'vergeten' worden en eenzaamheid zijn voor vele ouderen eerst dreigende spookbeelden en daarna harde realiteit. Onze maatschappij is ingrijpend veranderd: het familie- en gezinsweefsel dat de bejaarden van vroeger verzorging en geborgenheid bood, is verschaald. Toch koesteren ook de bejaarden van nu de wens zo lang mogelijk in een vertrouwde omgeving te blijven. Onze moderne maatschappij-organisatie, mentaliteit en vorm van wonen werken een opvang in gezinsverband echter niet in de hand. Dat probleem wordt nog versterkt door een ander gegeven, dat ook nieuw is in de geschiedenis: voor het eerst leven mensen zo lang. Vroeger zorgden actieve kinderen voor hun bejaarde ouders; nu moeten bejaarde kinderen voor hun hoogbejaarde ouders zorgen.

Er is geen pasklare oplossing voor die problemen. Wellicht kunnen ook die wensen en verzuchtingen alleen opgevangen worden door collectief georganiseerde voorzieningen, die ik voor de gelegenheid omschrijf als 'gezinsvervangende activiteiten'. Het lijkt me van het goede teveel daarvoor uitsluitend een beroep te doen op betaalde krachten. Beter is het vrijwilligers - jong of oud - aan te spreken. Dat geeft ons meteen de kans de solidariteit in de eigen generatie en tussen de generaties te organiseren.

Dat ik de gezinsvervangende activiteiten vooral zie als een zaak is van vrijwilligers, wil niet zeggen dat de overheid zich er niet mee moet moeien. Integendeel: er is nood aan organisatie van het vrijwilligerswerk, aan stimulansen. Voor beleidsmensen is dat wellicht geen gemakkelijke klus. Terwijl de materiële hulpverlening al grotendeels georganiseerd is, is dit nog onbetreden terrein. Toch hoeven wij niet van nul te vertrekken. Voor de organisatie kunnen

wij inspiratie zoeken bij de bij het Rode Kruis toegepaste technieken voor opleiding, vorming, begeleiding en registratie van vrijwilligers. Ook het decreet op de vrijwilligerswerking en het op stapel staande decreet voor de permanente vorming kunnen inspirerend werken. Bovendien is 1996 het Jaar van de Permanente Vorming. Ook daar zullen navolgbare initiatieven het daglicht zien. Ook over stimulansen voor het vrijwilligerswerk is al nagedacht. Omdat gezinsvervangende activiteiten een positieve bijdrage leveren aan de hele gemeenschap, zou kunnen overwogen worden om de vrijwilligers een 'belastingkrediet' te laten opbouwen. Dat krediet staat natuurlijk los van vergoedingen voor verplaatsings- en andere onkosten. Erkende instellingen als OCMW's, PWA's, ziekenfondsen, gemeentelijke ouderendviesraden en erkende bonden van gepensioneerden zouden de administratieve begeleiding kunnen verzorgen. Zij zouden registreren welke taak vrijwilliger vervult, en zouden toezicht en controle uitoefenen op welke manier de vrijwilliger of groep van vrijwilligers de opgenomen taak volbrengt en uitvoert. Voor de opbouw van het belastingkrediet moeten waardeschalen opgesteld worden die de uitgevoerde taken valideren, hetzij in punten, hetzij in bedragen.

Het moet mogelijk zijn dat alles te realiseren. Tenzij wij alleen een storting van minimum 1000 frank, rechtgevend op een belastingvermindering, als een volwaardige daad van solidariteit willen beschouwen...

Ten slotte wil ik aandringen op een goede organisatie van de inspraak in en participatie van ouderen aan het beleid. Die samenwerking is noodzakelijk om tot een coherente beleidsvisie te komen. Voorop in die visie moet staan dat ouderen volwaardige leden van de samenleving zijn, ook al hebben zij wat hulp en bijstand nodig. Geholpen worden mag geen schande zijn. Het gaat er niet om alleen meer levensjaren op te bouwen. Onze betrachtning moet zijn de ouderen méer jaren met méér leven te bezorgen.

Frans Vyt

Ondervoorzitter Vlaams Ouderen Overlegcomité (OOK)

Bibliografie

Vzw Leefijd, Hove, Cursus Voorbereiding op Pensioen.

Teledienst Antwerpen, Verslag Mevr. Tine Eilers.

Vlaamse Federatie Socialistische Gepensioneerden, Brussel, Project Vrijwilligerswerking. Mevr. Martine Lemonnier.

Socialistische Mutualiteiten, Antwerpen, Service Center: Dienst Thuiszorg. Verslag Mevr. Ria Van der Maesen.

Stichting Welzijnszorg, Provincie Antwerpen, Brochure De derde jeugd... Een tweede adem. Dhr. Willy Smeulders.

Rode Kruis Vlaanderen, Voorbereiding Congres Preventie van ongevallen bij ouderen in de woning. Antwerpen, 23.11.95. Mevr. Rita Daveloos.

Vlaams Ouderen Overleg, Politiek basisprogramma. Dhr. Jan Das.